

Maatilojen investoinnit Atrian näkökulmasta

Juha Ryhänen
Asiakkuuspäällikkö, MML
AtriaNauta

- Markkinatilanne paranee, ruuan kysyntä lisääntyy globaalisti
  - Suomen etuna riittävä makea vesi!
- Tilojen määrä vähenee, yksikkökoko kasvaa radikaalisti
- Osakeyhtiömuotoiset yksiköt lisääntyvät
- Erikoistuminen ja toimintojen ulkoistaminen jatkuu

Tunnusomaista naudanlihantuotannolle Suomessa:

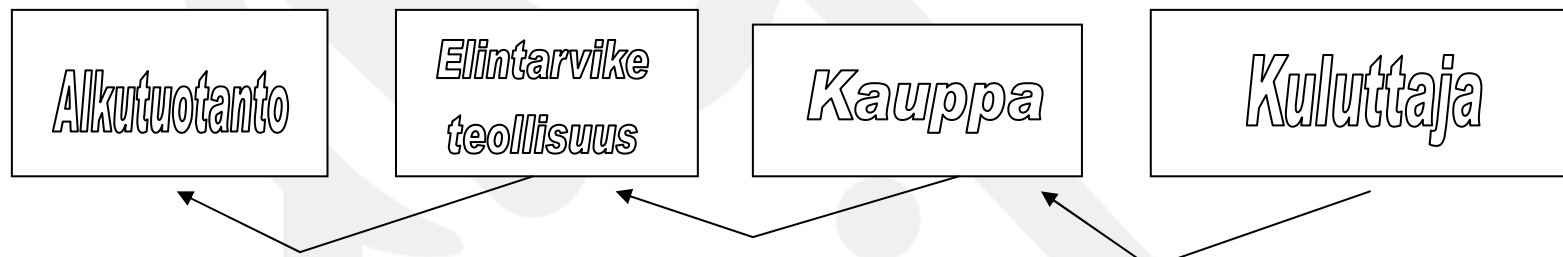
- Pieni yksikkökoko
  - Kustannukset kilpailijamaita korkeammalla!
  - Työtä ja kiinteitä kustannuksia paljon lihakiloa kohden
- Saatavaan katteeseen verrattuna pääomaa sitoutuu paljon ja pitkäksi aikaa
- Tilusrakenne heikko
  - Lohkot usein pieniä, kaukana ja hajallaan
  - Hankaloittaa yksikkökoon kasvattamista → keskittämisestä saatava hyöty valuu tien päälle.
  - Tilakoon kasvattaminen edellyttää viljelysopimuksia rehuntuotantoon

Tavoitteena turvata kannattava naudanlihantuotanto Suomessa

- Investoinnit & rakenteen kehittäminen ensiarvoisen tärkeää
  - Tuotannon kustannustehokkuuden parantaminen välttämätöntä
  - Maatiloilla oltava mahdollisuus kehittyä
  - Omavaraisuus ja riittävä raaka-aineen saanti
- Naudanlihan tuotantokustannuksen pitää alentua – 15 %
  - Yksikkökoon kasvettava kokoluokkaan 200 – 1000 eläinpaikkaa –huom! tilusrakenne!
  - Edulliset ja toimivat tuotantorakennukset
- Emolehmiä tarvitaan huomattavasti lisää
  - Lypsylehmät vähenevät →lihaomavaraisuus alenee →uhkana lisääntyvä tuonti
  - Eläinainesta täytyy kehittää
  - Yksikkökoko suuremmaksi →emot eivät tarvitse miljoonahalleja, esim. kolmiseinäinen katos + jaloittelutarha riittävät hyvin

MARKKINAOHJAUTUVA HINNANMÄÄRÄYTYMINEN

- **Mitä teollisuus pystyy maksamaan**

» **Millä hinnalla tuonti ei korvaa kotimaista**

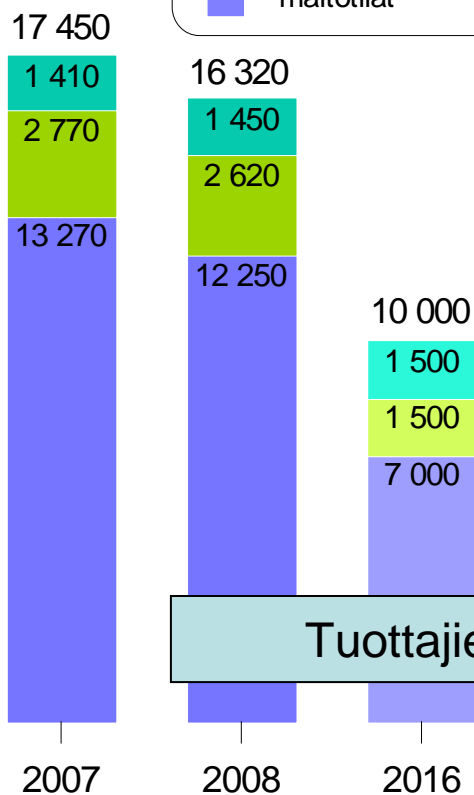
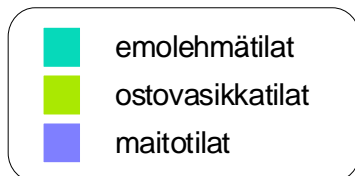
Millä hinnalla kuluttaja ostaa (vapaa kilpailu)

.Lähde Myhrman 1994

Naudanlihantuotantoennusteet

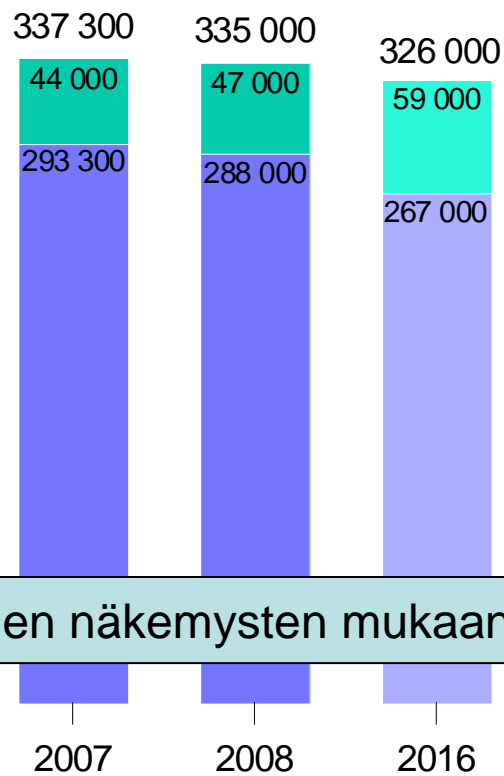
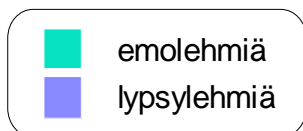
Nautatilojen määrä

kpl

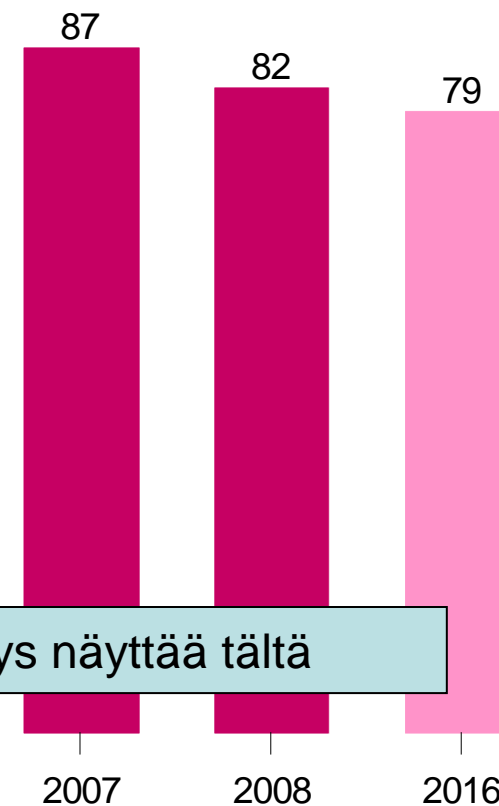
Lehmien lukumäärä

kpl

Naudanlihantuotanto

milj.kg

Tuottajien omien näkemysten mukaan kehitys näyttää tältä

Yhtiöt lihantuotannossa

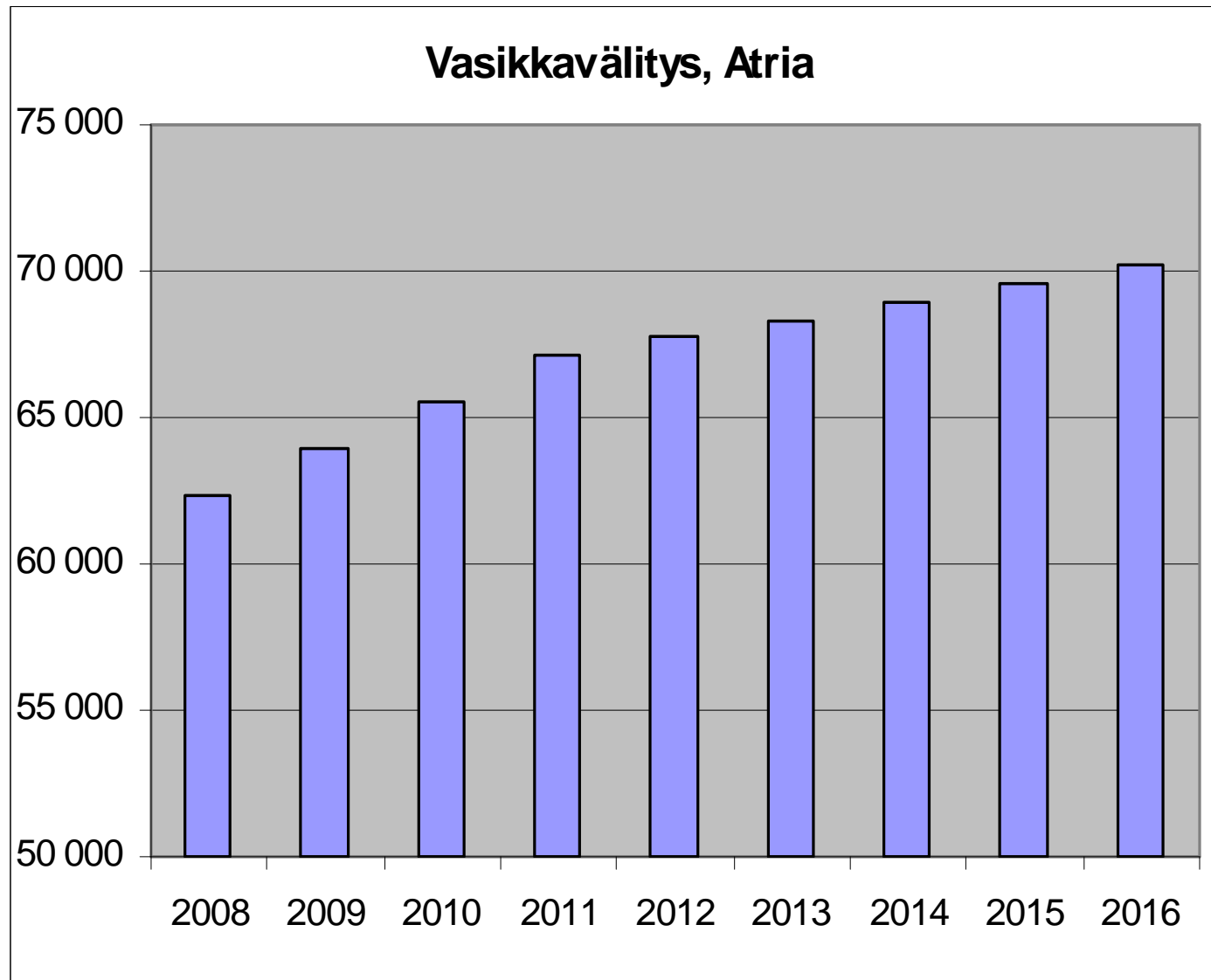
- Lähinnä vasikkakasvattamoja (omistajat loppukasvattajia)
  - Vasikan kasvatus ulkoistettu omaan yhtiöön
  - Omistajat voivat keskittyä omilla tiloillaan loppukasvatukseen
  - Tehokas pääoman ja työvoiman käyttö
  - Omistussuhteiden muutokset mahdollisia
  - Yhtiö kantaa oman riskinsä
- Loppukasvatustiloja yhtiöitetty hyvin vähän.
  - Tilusrakenne estää suuryksiköiden synnyn. (1000 ep/ 300 ha peltoa)
- Usean tilan yhtiöissä etuna työvoiman käytön joustavuus/riittävyys (lomitukset), verotuksen optimointi, helpommat omistusmuutokset.
  - Kriittinen piste ihmisten väliset suhteet
- Maitopuolella esim. hiehonkasvatuksen voisi ulkoistaa omaan yhtiöön.

Loppukasvatusketjun investointitarpeet lähivuosina

Kasvattamokapasiteetin hallinta

- Kapasiteetin hallinta haasteellista tasapainoilua, koska paljon muuttuvia tekijöitä
- Välitettävien vasikoiden määrä $\leftrightarrow$ kasvatuspaikkojen määrä
  - Jos kasvatuspaikkoja ei ole riittävästi, vasikoiden keräily tökkii
  - Hakukiellot yms. hallinnolliset hidasteet johtavat nopeasti vasikkaruuhkaan
- Vasikoiden välitysmäärää pyritään ennustamaan vähintään 5 vuotta eteenpäin
  - Lypsylehmien ja emolehmien määrä, lehmätilojen kasvatushalukkuus, vasikoiden suoran välityksen (tilalta-tilalle) osuus???

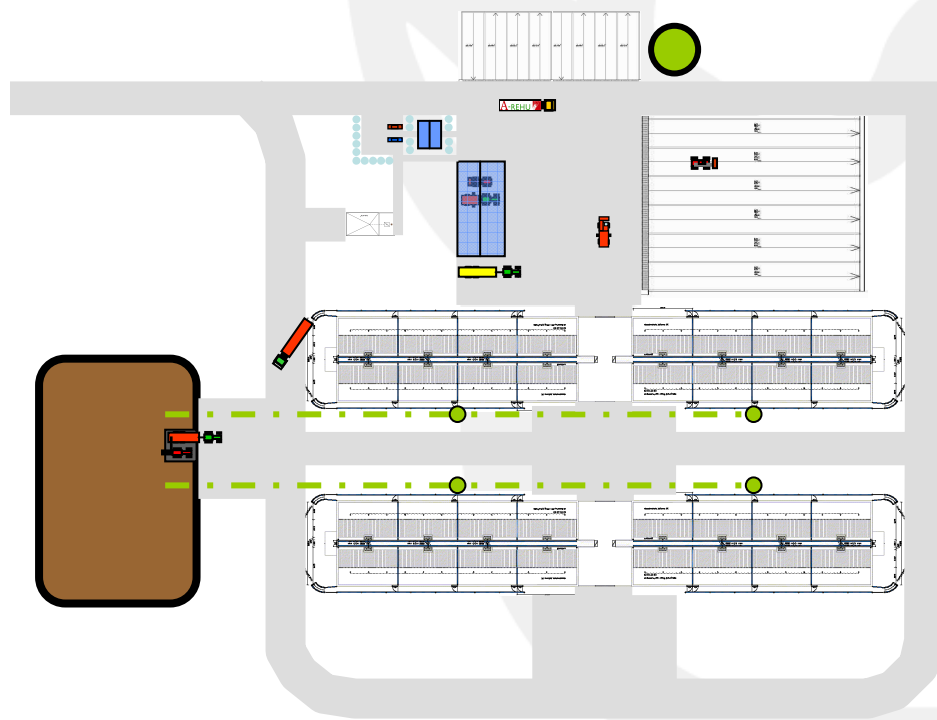

Kasvatuspaikkojen tarve vasikkaennusteen perusteella

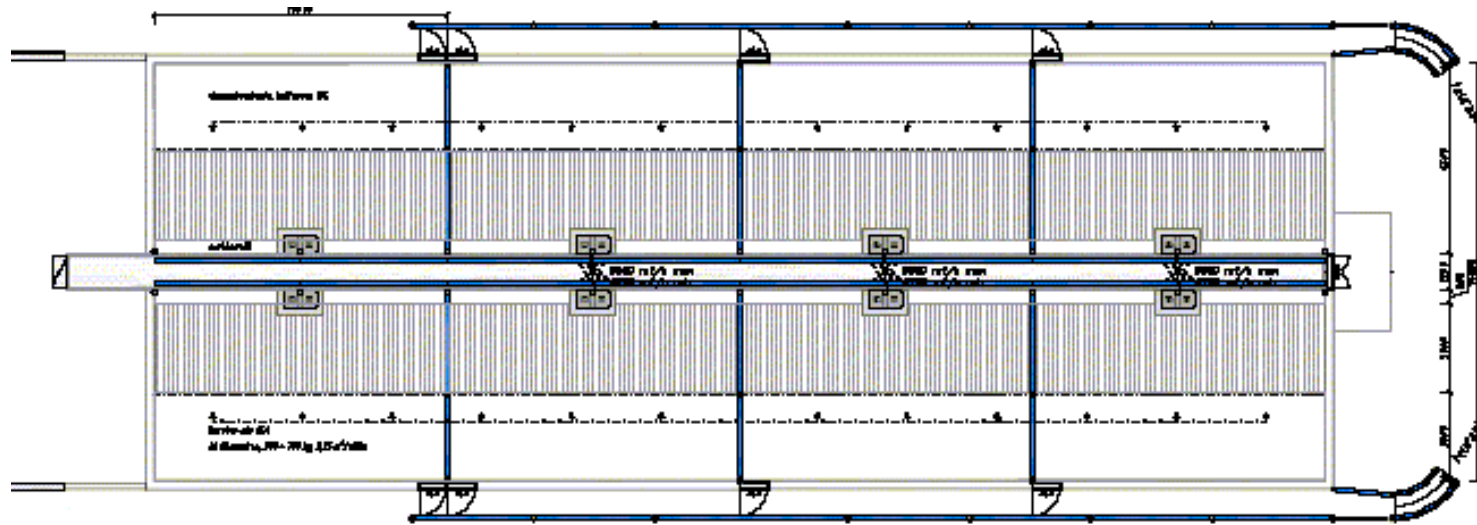
Vuosi	Vasikka välitys	Paikkoja /vasikka	Tarve, paikkaa	Lisäys, paikkaa	Luopuu, paikkaa	Raken nettava
2008	62 347	1,57	97 609			
2009	63 927	1,52	97 379	-230		
2010	65 508	1,57	102 000	4 622	1 750	6 372
2011	67 088	1,61	108 000	6 000	1 750	7 750
2012	67 717	1,63	110 000	2 000	1 750	3 750
2013	68 346	1,65	112 000	2 000	1 750	3 750
2014	68 975	1,67	115 000	3 000	1 750	4 750
2015	69 603	1,67	116 000	1 000	1 750	2 750
2016	70 232	1,67	117 000	1 000	1 751	2 751
Yhteensä				19 392	10 500	29 122

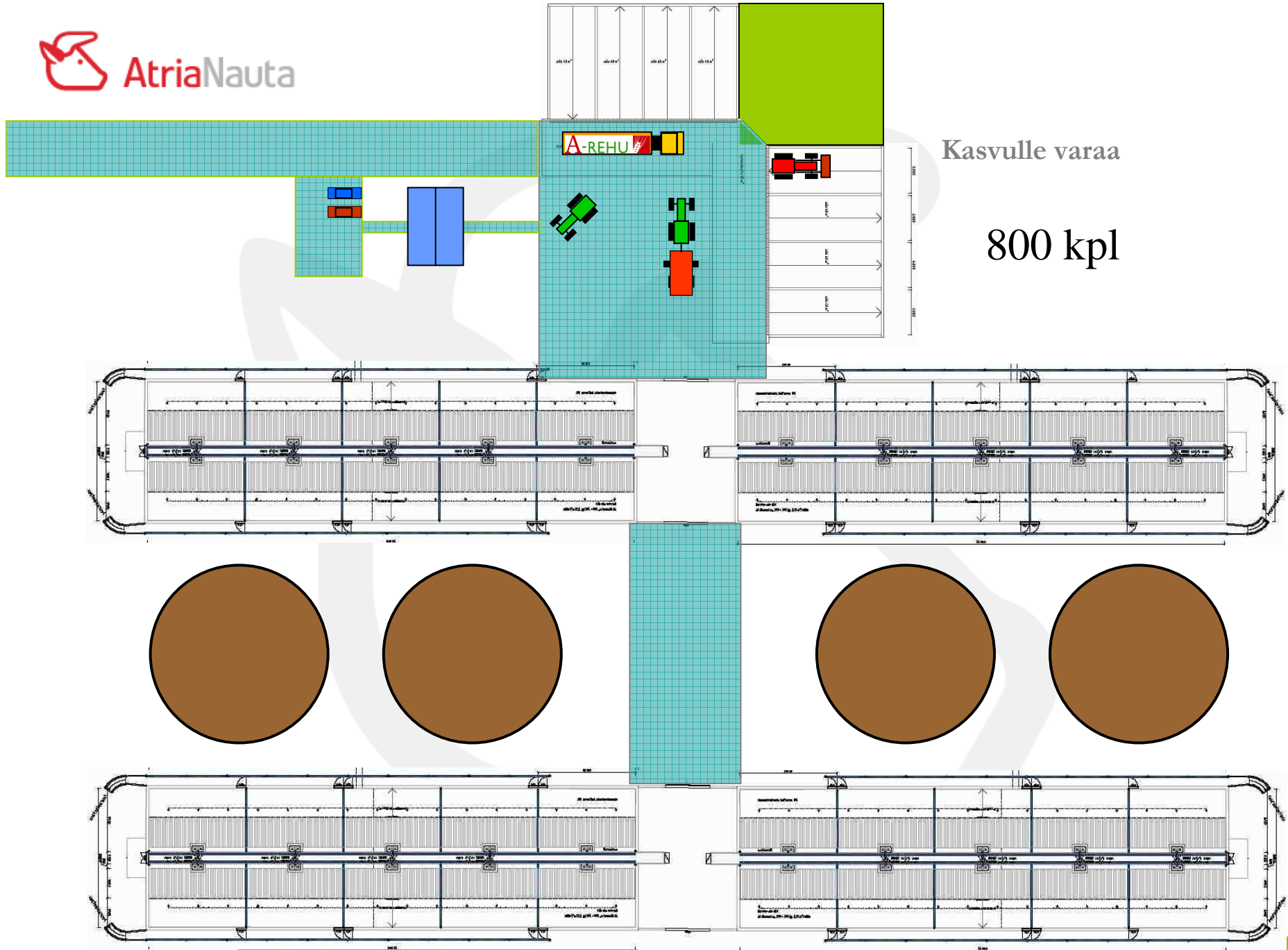
- Pelkän rakennuksen suunnittelusta tilakokonaisuuden/prosessin suunnitteluun
  - Tilat tekevät jatkoinvestointeja jo hyvinkin nopeasti
  - Oma tuotantopiha
  - Samaan tuotantopihaan tehtävä varaus vähintään 2-4 kertaistaa tuotantokapasiteetti

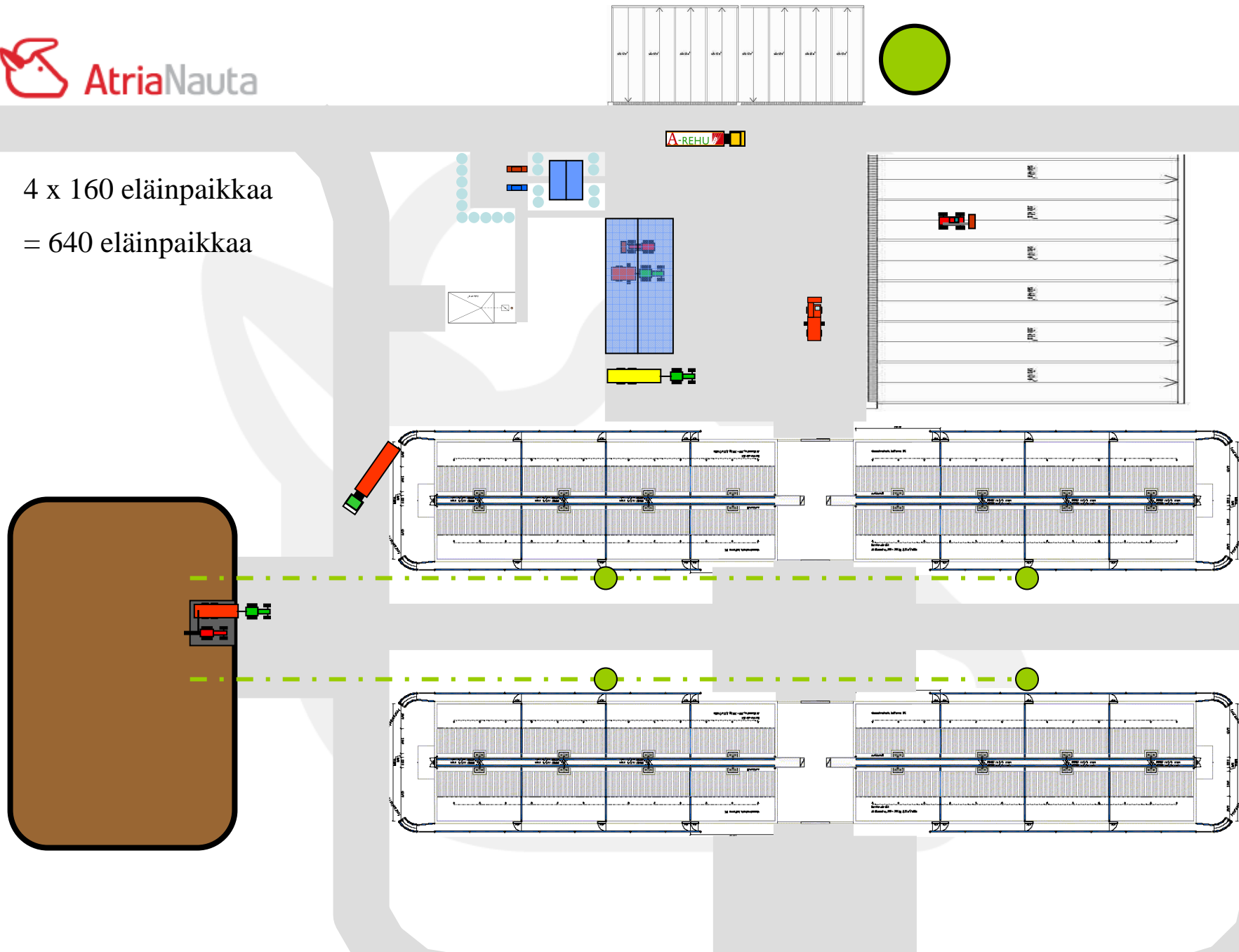
- Suunnitelmallinen kokonaisuus
- Toiminnallisuuden korostaminen
- Logistiikan toimivuus
- Sujuva eläinliikenne
- Yksinkertaisuus valttia
- Olosuhteiden keskitetty hallinta
- Uusin tekniikka ja tietotaito
- Edulliset rakenneratkaisut

- Moduulirakennusmalli
- 160 -250 eläinpaikan moduuleina
- Kapea tai leveä ruokintapöytä ja esim. ulkopuoliset siirtokäytävät
- Eläinten hyvinvointi: Syvät karsinat, makuualueelle pieni rakoinen palkisto, olosuhdehallinta

4 x 160 eläinpaikkaa
= 640 eläinpaikkaa

Yleistä investoinneista ja suunnittelusta

Investointien lähtökohta ja reunaehdot...

Mitä yrittäjä tarvitsee kehittääkseen tilaansa?

- Asennetta, kykyä, halua, **johtamisosaamista**,...
- Peltoa... (jos laajentava yritys)
  - omaa, vuokrattua, lainattua, sopimusalaa,...
  - Saadaksean elikoille ruokaa ja lannanlevitysalaa

Jos näitä ei ole, kannattaa keksiä parempaa tekemistä!

Kannattavuudesta...

- Kannattavuuseroista 20-30% riippuu yrittäjän asenteesta
  - ”Tilallani tuotetaan laadukasta naudanlihaa markkinoiden tarpeisiin kustannustehokkaasti ja eläinten hyvinvoinnista huolehtien.”
- **Henkistä pääomaa voidaan pitää tärkeimpänä tuotannontekijänä**
  - se, joka oppii nopeimmin, menee aina sen ohi, joka osaa eniten!

Laajentamisen yhtälö

- Pelto tuottaa x määrän rehua
- Laskettava:
  - Kuinka monta nautaa voidaan ruokkia pellolta saatavalla rehulla (huom! ostorehut)?
  - Paljonko tarvitaan lannanlevitysalaa?

- Kun tiedetään tavoite ja resurssit, niin...
  - Lasketaan odotettavissa olevat tuotot ja kustannukset eri vaihtoehdoilla
  - Suunnitellaan investoinnit
  - Ennustetaan muutokset maatilan muissa prosesseissa
  - Verrataan nykytilanteeseen
  - Katsotaan, jääkö enemmän rahaa, aikaa, onnellisuutta, hyvinvointia
  - Tehdään investointipäätös

Jos palkkaat ammattilaisia,

- Vaihe 1: MYY OMA VASARA!
- Vaihe 2: KESKITY JOHTAMISEEN!
  - Tee sopimukset tavarantoimittajien kanssa (muista myöhästymissakot)
  - Huolehdi, että tarvikkeet yms. ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan
  - Jotta palkkaamasi ammattilaiset voivat tehdä sitä, mitä varten olet heidät palkannut

- Mitä nopeammin, sitä nopeammin

Koska

- Tyhjät hallit ja pysähtyneet koneet eivät tuota
- Eläimet tuottavat

- Jos emolehmämäärä olisi jäänyt vuoden 2006 tasolle,
  - Suomen naudanlihamäärä olisi 4,8 mkg pienempi
  - vuonna 2009 naudanlihaa olisi ollut 75,6 mkg

Riittääkö Suomessa naudanliha?

- Suomi ja EU alituotantoaluetta
- Mahdollisuutemme vaikuttaa naudanlihamäärään
  - Emolehmien lisääminen → 10 000 emoa lisää = 3 mkg naudanlihaa vuodessa
  - Vasikkakuolleisuuden alentaminen 11,5 %:sta 10 %:iin → tuo naudanlihaa lisää jalostettavaksi ja syötäväksi n. 2 mkg